Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M,Dukes, A.Oppelik,J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, AutonMezei, EcksteinBernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 259. Braşovŭ, Vinerĭ 25 Noemvrie (7 Decemvrie) 1888.

Braşovŭ, 24 Noemvre v.

Luptele politice, ce le-au purtatŭ Ungurii pănă la 1848 cu tendinţele de centralisare şi de germanisare ale guvernului austriacŭ au fostŭ pentru ei o escelentă şcólă politică. Ei şĭ-au însuşitŭ tóte şireteniile şi apucăturile inimicilorŭ lorŭ de odinióră şi, cum vedemŭ, elevii întrecŭ aḑĭ pe măestrii lorŭ.

Ungurii au învĕţatŭ în acele lupte politice sĕ ţină unii cu alţii îndată ce este vorba de vr'unŭ interesŭ specificŭ ungurescŭ; au învĕţatŭ sĕ ia focŭ unulŭ dela altulŭ, întocmai ca bucăţile de lemnŭ puse grămadă şi aprinse, lăţindŭ astfeliu mişcarea politică cu mare sgomotŭ şi iuţélă în tóte colţurile ţerei locuite de Ungurĭ; au învĕţatŭ în fine a-şĭ împărţi rolurile aşa, ca o parte din ei sĕ apără, că voescŭ cu totŭ preţulŭ pacea, storcêndŭ concesiunĭ cu binele, alţii se apară gata a proclama independenţa Ungariei de Austria, sprijinindŭ astfeliu pe cei dela putere în a stórce concesiunĭ şi privilegii; ér conservatorii cu rolulŭ lorŭ fendalŭ-clericalŭ, stândŭ în reservă pentru casulŭ unei străformărĭ politice, ca dominaţiunea sĕ nu scape din mânĭ unguresci.

Succesele parţiale câştigate în aceste lupte i-au încuragiatŭ a fi totŭ mai îndrăsneţĭ, vĕḑêndŭ din propia esperienţă, că *audaces fortuna juvat*.

Indrăsnéla lorŭ n'a cruţatŭ pănă acuma decâtŭ armata. Şi în contra aceştia începuseră sĕ agiteze estremii mai anii trecuţĭ, dér cei mai înţelepţĭ mulcomiră făcêndu-i atenţĭ, că cercurile mai înalte suntŭ fórte sêmţitóre în tréba armatei.

Acuma se facŭ încercărĭ a dobêndi pe cale diplomatică ceea ce n'a fostŭ consultŭ a se forţa prin terorisare. Prilegiu la acésta oferă cestiunea noului regulamentŭ pentru depunerea esamenului de oficerŭ în armata comună. Parola ḑilei e, că tinerii maghiarĭ nu pot învĕţa nemţesce ca sĕ pótă depune esamenulŭ de oficerŭ, prin urmare sĕ li se concédă alŭ depune unguresce. Ministrulŭ de honveḑĭ le dădù însĕ sĕ pricépă că atuncĭ vorŭ pretinde asemenea uşurare şi celelalte naţionalităţĭ din monarchiă. Ministrul cu acésta a atinsŭ o córdă fórte simţitóre a şoviniştilorŭ maghiarĭ creḑêndŭ, că acésta îi va face sĕ renunţe deocamdată la pretensiunea lorŭ, cu tóte că bine scie, că dumnealorŭ nu le place a fi asemenea altora şi morŭ după privilegii şi stărĭ escepţionale; dér s'a înşelatŭ de astădată şi elŭ.

Şoviniştii maghiarĭ şĭ-au pusŭ carulŭ în petri şi necum sĕ renunţe, se gândescŭ acum cum ar puté paralisa şi aicĭ egala îndreptăţire cu apucăturĭ şirete. Nu numai unulŭ dintre dênşii şĭ-a arătatŭ meşteşugulŭ de a sucì şi rĕsuci orĭ ce lucru. Intre aceştĭ mulţĭ celŭ mai iscusitŭ este Horvath Gyula, spiritulŭ tutelarŭ alŭ micilorŭ proprietarĭ din Ardélŭ. Acesta sare acum în apĕrarea causei tinerimei maghiare, care cere a fi scutită de învĕţarea limbei germane, într'unŭ articulŭ de fondŭ apărutŭ în fóia patronului sĕu, în „Nemzet".

După ce accentuéză câtŭ de bucurosŭ aducŭ Ungurii tóte jertfele pentru apĕrarea ţĕrîi şi că acuma suntŭ gata a-şĭ jertfi junimea inteligentă şi pentru serviciulŭ de doi anĭ, Horváth trece la adevĕratulŭ scopŭ alŭ articulului sĕu, care este de a dovedì, că Ungurii potŭ pretinde sĕ facă tinerii maghiarĭ esamenulŭ de oficerŭ în limba maghiară, fără sĕ aibă dreptŭ tinerii nemaghiarĭ a pretinde din parte-le sĕ-lŭ facă şi ei în limba lorŭ maternă. Ba Horvath se opune cu totă tăria chiar şi cugetului unei asemenea egalităţĭ de dreptŭ, prin care, după el, s'ar întroduce în armata comună numai *veleităţile* naţionalităţilorŭ, carĭ suntŭ acasă *cetăţenĭ de a doua mână*.

Harpia maghiarisării işĭ întinde dér ghiarele pănă şi în sînulŭ armatei comune după tinerii nemaghiarĭ, temêndu-se ca nu cumva sĕ-i scape din sînulŭ singurŭ mântuitorŭ alŭ „naţiunei politice"

Horvath se indignéză când se gândesce, că limba maghiară sĕ fiă degradată în armata comună, ca şi celelalte limbĭ negermane, la rolulŭ umilitorŭ de *simplă limbă de regimentŭ* şi pretinde ca tinerii nemaghiarĭ, carĭ nu vorŭ puté depune esamenulŭ nemţesce, sĕ fiă datorĭ a-lŭ face în limba maghiară. Adecă tinerii maghiarĭ, ca sĕ-lŭ pótă face, sĕ nu fiă constrînşĭ a învĕţa o limbă străină; ér tinerii nemaghiarĭ, ca sĕ se susţină prestigiulŭ limbei unguresci, — abstragere făcêndŭ cu totulŭ dela scopulŭ esamenului — sĕ fiă constrînşĭ a-lŭ face într'o limbă străină!

Spre a motiva acésta dreptate, egalitate şi frăţietate eclatantă unguréscă, Horvath aduce ca argumentŭ: paritatea celorŭ două jumĕtăţĭ ale monarchiei dualiste; apoi că limba ungurésca este limbă a statului; că în Ungaria acei tinerĭ, carĭ au dreptŭ la voluntariatŭ, trebue sĕ scie unguresce, căcĭ învaţă în tóte institutele.

Pe basa parităţii mai trebuia sĕ pretindă Horvath: că precum fiecare oficerŭ din armata comună trebue sĕ scie nemţesce, aşa trebue sĕ scie şi unguresce; ba deórece limba germană în Austria a încetatŭ de a fi limba statului şi aşa în tótă monarchia nu este decâtŭ o singură limbă a statului, cea ungurésca, putea sĕ pretindă că oficerii din armată nicĭ nu trebue sĕ scie nemţesce, ci numai unguresce.

Acésta ar fi fostŭ celŭ puţinŭ logicŭ.

Despre Croaţĭ a uitatŭ Horvath a face vre-o amintire, deşi aceştia asemenea arŭ avé unŭ soiu de limbă a statului. Creḑut'a óre că este inoportunŭ a trage în discursiune şi pe Croaţĭ?

Cu limba statului stămŭ tocmai aşa ca şi cu „naţiunea politică ungurésca". Cea dintâiu o vorbescŭ din 17 milióne de cetăţenĭ numai 6 milióne, ér cea din urmă o facŭ din 17 milióne érăşĭ totŭ numai 6 milióne.

Pĕcatŭ, că patrioţii noştri privilegiaţĭ, fiindŭ numai singurĭ în dietă şi putêndŭ face ce vreau nu votéză şi nu decidŭ: că datoriile statului nu suntŭ datorii, ci pretensiunĭ şi că avemŭ atâţĭ banĭ încâtŭ nu scimŭ ce sĕ facemŭ cu ei!

Invĕţarea limbei unguresci în şcóle asemenea este unŭ fórte slabŭ argumentŭ. Dér óre Ungurii nu învaţă toţĭ în tóte institutele lorŭ, nemţesce? Pentru ce nu sciu dér nemţesce? Póte pentru că nu le place a învĕţa, bună óră ca Românilorŭ, cum a enunciatŭ înţeleptulŭ procurorŭ Cserna în Aradŭ.

Alţii sĕ scie, căcĭ învaţă, éră ei sĕ nu scie căcĭ învaţă? Din aceeaşĭ suposiţiă două conclusiunĭ diametralŭ opuse?

Cu argumentaţiunile sale în favórea micilorŭ proprietarĭ ungurĭ ardelenĭ cu ocasiunea rescumpĕrării regalielorŭ fi-va, credemŭ, mai norocosŭ Horvath Gyula. Căcĭ în sfera acésta va avé mai multă trecere vechia practică: „*stat pro ratione voluntas!*"

Serbarea pentru Baudin în Parisŭ şi manifestaţiunile din Nevers.

Temerile, ce esistau mai alesŭ în afară din Francia, că cu ocasiunea serbării dela 2 Decemvre în amintirea lui Baudin se vorŭ întêmpla turburărĭ în Francia, póte chiar revoluţiă, au fostŭ zadarnice. Din streinătate sosiseră telegrame, ca sĕ se telegrafieze din Versailles despre decursulŭ serbării, probabilŭ pentru că se credea, că în Parisŭ nu vorŭ mai funcţiona oficiile telegrafice. Etă, după rapórtele foilorŭ din Viena, cum a decursŭ serbarea:

Boulangiştii, declarândŭ că ḑiua liberării încă n'a sositŭ, au lipitŭ pe colţurile stradelorŭ placate, prin care îndémnă poporulŭ a nu lua parte la acéstă serbare oficiósă sub actualulŭ regimŭ, care voesce sĕ aibă o revoltă şi apoi sub pretextŭ, că mântuesce republica, sĕ decembriseze Parisulŭ. Acestŭ apelŭ către cetăţenĭ, în care Baudin e numitŭ eroulŭ, care a muritŭ pentru libertate, republicanulŭ şi patriotulŭ, şi duşmanulŭ orĭcărei dictaturĭ, sfătuesce pe cetăţenĭ sĕ resiste orĭ-cărei provocărĭ. Décă se vorŭ nasce turburărĭ pe strade, e responsabilŭ guvernulŭ. „Onoraţĭ pe Baudin, care a muritŭ pentru republică. Dér poporulŭ parisianŭ n'are nevoiă sĕ ia parte la o procesiune organisată de guvernŭ, spre a dovedi, că capitala Franciei a rĕmasŭ oraşulŭ libertăţii şi alŭ revoluţiunii. Trăiască Francia, trăiască republica şi liga acţiunii republicane!"

Guvernulŭ din parte-i luase întinse mĕsurĭ pentru tóte casurile. In tóte punctele importante erau aşeḑate despărţĕminte tarĭ de poliţiştĭ. Armata era consemnată. Dér domnindŭ ordine şi fiindŭ linişte, n'a fostŭ nevoiă de nicĭ o intervenire a puterei armate. In timpulŭ procesiunei s'au auḑitŭ strigăte de „Trăiască Boulanger!" la care s'a rĕspunsŭ strigându-se „Trăiască Republica!" Numai stégulŭ roşu a fostŭ interḑisŭ, încolo erau coróne, embleme, insemne şi alte stégurĭ. Numai studenţii şi lucrătorii făcéu gură, celelalte grupurĭ tăcéu. Lucrătorii cântau şi strigau „Trăiască republica! Trăiască comuna!" Alţii din publicŭ strigau „Trăiască Boulanger!" ér din procesiune se respundea de către studenţĭ mai alesŭ „Josŭ Boulanger, josŭ dictatorulŭ!" Studenţii cântară marsileza şi marşulŭ lorŭ cu refrenulŭ „Scuipaţĭ pe Boulanger!" Inaintea casei lui Rochefort, lucrătorii şi studenţii strigară „Josŭ Rochefort!" şi apoi începură sĕ fluere. Pe dinaintea caselorŭ unde se aflau inscripţiunĭ cu „Trăiască Boulanger!" cântau unŭ cântecŭ batjocoritorŭ. O óră a ţinutŭ defilarea procesiunei. Boulangiştii ḑicŭ, că n'au luatŭ parte la ea decâtŭ abia 1200 ómenĭ, ér foile guvernului ḑicŭ, că au fostŭ 25,000, raportorii streinĭ socotescŭ numĕrulŭ la 50,000.

Din strada Lepic pănă la cimiterulŭ din Avenue erau aprinse lampele de gazŭ. Inaintea cimiterului, unde e aşeḑată statua de gipsŭ a lui Baudin, s'au ţinutŭ vorbirĭ şi la picióreIe statuei s'au depusŭ coróne. Unŭ grupŭ de lucrătorĭ, ridicândŭ mânile spre statuă, strigà: „Ţĭ jurămŭ Baudin, că vomŭ apĕra republica şi vomŭ muri pentru ea ca şi tine!" Au rĕsunatŭ şi strigărĭ „Trăiască Boulanger! Josŭ hoţii!" Aci defilarea procesiunei a duratŭ érăşĭ o óră. Dincolo de Sena, studenţii carĭ se'ntorcéu strigândŭ „Scuipaţĭ pe Boulanger!" au fostŭ întêmpinaţĭ cu strigărĭ „Trăiască Boulanger!" S'a născutŭ apoi încăerare, poliţia a făcutŭ mai multe arestărĭ. Atâta a fostŭ tótă turburarea. Foile boulangiste şi monarchiste îşĭ batŭ jocŭ de nesuccesulŭ serbărei — cum ḑicŭ ele — organisată de guvernŭ.

Pe când se petreceau acestea în Parisŭ, în Nevers era Boulanger obiectulŭ unei ovaţiunĭ. Cu tóte mĕsurile ce le luaseră autorităţile, n'au pututŭ împedeca, ca generalulŭ sĕ fiă primitŭ la gară de o mare mulţime de ómenĭ cu strigărĭ „Josŭ Floquet! Josŭ Ferry! Jos hoţii!" de unde fŭ condusŭ pănă la hotelŭ. Séra a fostŭ banchetŭ, la care Boulanger a ţinutŭ o vorbire. Generalulŭ ḑise, că lui Napoleon III nu i-s'ar imputa póte nimicŭ, décă ar fi luatŭ pe poporŭ ca judecătorŭ între sine şi contrarii sĕi, în locŭ de a proscriă şi a desfiinţa libertăţile cele mai esenţiale. Sunt nebunĭ cei carĭ voescŭ regimurĭ autoritare, căcĭ totŭ arŭ trebui sĕ se întórcă la liberalismŭ. Generalulŭ are încredere în poporŭ şi în libertate, căcĭ elŭ vrea o republică naţională, în care poporulŭ nu numai sĕ-şĭ esprime dorinţe, ci sĕ şi le şi realiseze. Boulanger ḑise, că nu voesce dictatura şi celŭ ce-i impută acésta, insultă poporulŭ francesŭ, care nu vré sĕ se 'ntórcă la 1851, ci la 1789. Ţéra simte trebuinţa de a se cruţa banii ei, d'a se suprima nepotismulŭ, risipa, abusurile şi înşelătoriile; *simte necesitatea d'a apĕra Francia în contra periculelorŭ şi ameninţărilorŭ unei nouĕ alianţe triple*, cum a fostŭ şi acum 100 de anĭ. Acelaşŭ entusiasmŭ pentru libertate póte nasce încă odată eroi şi sĕ câştige victorii. „Eu primescŭ consimţĕmêntulŭ dela cetăţenĭ din tóte clasele — continuă

Boulanger — aşa că simţŭ bătândŭ inima Franciei. Décă am ambiţiunea a juca rolŭ în ţéră, nu o am pentru ca s'aducŭ unŭ regimŭ despoticŭ, care ar insufla numai speranţe în revanşe şi eliberare, dér ar sfêrşi érăşĭ cu perderĭ, ci ca sĕ ajutŭ Franciei a'şĭ elupta tóte drepturile sale, care vorŭ realisa tóte speranţele sale". Boulanger se esprimà pentru descentralisare, pentru libera administrare a ţĕrii prin alegerea funcţionarilorŭ. Republica, ce voesce elŭ şi amicii sĕi a o întemeia, e republica libertăţii, a onórei şi a muncei. Pentru a-o întemeia, revisuirea e celŭ mai potrivitŭ mijlocŭ; *o constituţiune lucrată şi primită de întregŭ poporulŭ.* Peste câteva lunĭ, ţéra îşĭ va face cunoscute dorinţele sale. Atuncĭ va fi timpulŭ a întemeia republica naţională, care va avé optŭ milióne de voturĭ pe partea sa.

In acelaşŭ timpŭ câţĭ-va deputatĭ au ţinutŭ totŭ în Nevers o adunare antiboulangistă. Aci a fostŭ acusatŭ Boulanger de tendinţe cesariste. S'a primitŭ o resoluţiune, prin care se înfierează nisuinţele plebescitare ale generalului „trădătorŭ" şi tote încercările d'a se stabili dictatura, precum şi falsii democraţĭ, carĭ se află în suita plagiatorului lui Bonaparte.

Rochefort ḑice în „Intransigeant": Floquet (ministrulŭ preşedinte) nĭ-a promisŭ o manifestaţiune în Parisŭ, dér ea a fostŭ în Nevers (făcêndŭ alusiune la ovaţiunile pentru Boulanger).

SCIRILE ḐILEI.

† **Paul Dunca de Sajo**, a căruia încetare din viéţă (în 1 Decemvre a. c.) amŭ anunţat'o în numĕrulŭ penultimŭ alŭ fóiei nóstre, a fostŭ unulŭ din brésla vechilorŭ funcţionarĭ, carĭ au iubitŭ poporulŭ lorŭ şi prin diliginţă şi zelŭ neobositŭ au stăruitŭ a înainta binele lui obştescŭ. Rĕposatulŭ, fiu alŭ preotului Dunca din Orşova, s'a născutŭ în 1800, a absolvatŭ de cu vreme studiile juridice în Cluşiu şi a înaintatŭ iute în noua sa carieră de funcţionarŭ înaugurată la Têrgulŭ Mureşului. La 1848 îlŭ vedemŭ figurândŭ între secretarii adunării naţionale de pe Câmpulŭ Libertăţii din 3/15 Maiu. După revoluţiune Dunca s'a dedicatŭ cu totulŭ muncei liniştite pe terêmulŭ justiţiei, ajungêndŭ la 1861 consiliarŭ la guvernulŭ transilvanŭ, unde se alăturase la vederile moderate şi conservative ale altorŭ doi colegĭ ai lui. Paulŭ Dunca a fostŭ membru fundatorŭ şi activŭ alŭ Associaţiunei şi a luatŭ parte la tóte întreprinderile folositóre pentru înaintarea materială şi morală a poporului românŭ. — Adresămŭ întristatei familii a rĕposatului viuele nóstre condolenţe!

* * *

Inmormêntarea fericitului *Paulŭ Dunca* s'a făcutŭ în 3 Decemvre în Sibiiu, oficiândŭ Rvdss. d-nĭ canonicĭ A. Vestemeanu şi I. M. Moldovanu, carĭ au venitŭ dela Blaşiu împreună cu Clrss. d-nŭ Dr. Augustinŭ Bunea; apoi P. O. D-nŭ protopopŭ V. Russu cu alţĭ doi preoţĭ şi unŭ diaconŭ. La mormêntŭ a rostitŭ d-lŭ Dr. *A. Bunea* o cuvêntare funebrală, ér d-lŭ asesorŭ consistorialŭ Zahariă *Boiu* a vorbitŭ în numele comitetului Asociaţiunei transilvane.

* * *

† **Ioanŭ Fekete Negruţiu.** In timpŭ de 5 ḑile neîndurata mórte a răpitŭ din mijloculŭ nostru unŭ şirŭ de bărbaţĭ de frunte. După Stănescu şi Dunca cósa timpului a atinsŭ pe multŭ veneratulŭ şi stimatulŭ canonicŭ din Blaşiu Ioanŭ F. Negruţiu. Cine din generaţia mai vechiă, şi cine dintre nenumĕraţii tinerĭ, carĭ au cercetatŭ institutele din Blaşiu, nu'şĭ aduce aminte de figura simpatică, binevoitóre întotdéuna veselă a rĕposatului canonicŭ Negruţiu? Cine din câţĭ l'au cunoscutŭ n'au avutŭ ocasiune sĕ se convingă de nobleţa inimei, ospitalitatea şi iubirea de jertfă a acestui bărbatŭ, care era în totdéuna gata a încuragia orĭ-ce întreprindere bună şi folositóre şi care, unde numai putea, ajuta elŭ însuşĭ din mica sa avere? Casa canonicului Negruţiu a fostŭ unŭ adevĕratŭ asilŭ alŭ tinerimei binesimţitóre române în timpurĭ viforóse, ca la 1848 în Cluşŭ, pe când era protopopŭ, nu mai puţinŭ ca şi mai târḑiu în timpurĭ liniştite.

Ioanŭ F. Negruţiu se bucura în urma acestorŭ nobile însuşirĭ şi a zelului lui pentru binele obştescŭ de-o frumósă popularitate. Elŭ a luatŭ parte şi la luptele naţionale dela 1848 încóce. A servitŭ 48 de anĭ cu credinţă bisericei şi naţiunei sale. In vecĭ neuitată fiă memoria lui în mijloculŭ nostru!

*

Amŭ mai primitŭ unŭ anunciu de mórte şi dela *Cancelaria Negruţiu* din Gherla cu fotografia rĕposatului canonicŭ. Acestŭ anunciu se termină cu cuvintele: „Ḑecimĭ de nepoţĭ, pe carĭ v'a crescutŭ şi sutimĭ de tinerĭ, pe carĭ v'a adăpostitŭ — rugaţi-vĕ pentru sufletulŭ părintelui şi sprijinitorului vostru!

* * *

„Kolozsvar", vorbindŭ érăşĭ de *afacerea Steinacker*, ḑice în unŭ articulŭ de fondŭ, că conducĕtorii politicei ungurescĭ facŭ fórte bine când procedŭ în unŭ modŭ atâtŭ de severŭ, aşa ḑicêndŭ în modŭ statarŭ, faţă cu „inimicii statului", căcĭ aceştia, îndată ce vorŭ vedé că au a face cu ómenĭ energicĭ, îşĭ vorŭ cere iertare. Liberalismulŭ şi indulginţa Ungurilorŭ i-au făcutŭ pe aceştia cutezătorĭ, încâtŭ s'au creḑutŭ tarĭ şi curagioşĭ, vĕḑêndŭ că suntŭ lăsaţĭ sĕ-şĭ jóce mendrele negenaţĭ. Propune dér sĕ ia învĕţŭ Ungurii din casulŭ cu Steinacker şi sĕ nu fiă mai multŭ liberalĭ faţă cu „agitatorii" naţionalităţilorŭ, ci sĕ facă cu ei aşa, cum au făcutŭ cu Steinacker.

Petrecaniă bună agitatorilorŭ ungurĭ! Dér sĕ nu uite reptila din Cluşiu, ca n'au crescutŭ toţĭ la Dobriţinŭ şi că nu toţĭ suntŭ secretarĭ ai camerei comerciale din Pesta, ca Steinacker.

* * *

Dumineca trecută şĭ-a luatŭ fostulŭ deputatŭ *Steinacker* rĕmasŭ bunŭ dela alegĕtorii sĕi din Cisnădiă. Comitetulŭ centralŭ alŭ comitatului Sibiiu va avé şedinţă în ḑiua de 7 Decemvre, în care se va stabili timpulŭ pentru noua alegere de deputatŭ în loculŭ lui Steinacker.

* * *

In Nr. 244 alŭ fóiei nóstre s'a ḑisŭ la acestŭ locŭ, că în *Făgăraşŭ* s'a ivitŭ pojarulŭ, scarlatina şi difterita şi că şcóla evangelică s'a şi închisŭ pentru câteva ḑile din causă, că băiatulŭ învĕţătorului a muritŭ de pojarŭ. Aḑĭ primimŭ o rectificare dela mediculŭ comitatului d-lŭ Dr. Stefanŭ Popŭ. D-sa ne spune, că scirea de mai susŭ, împrumutată din alte foi, nu e basată pe adevĕrŭ. In Făgăraşŭ s'au ivitŭ ca şi în alţĭ anĭ casurĭ de pojarŭ, scarlatină şi difterită, dér nu în modŭ epidemicŭ; nicĭ şcóla evangelică de băieţĭ n'a fostŭ închisă, ci ivindu-se în familia învĕţătorului Roszler unŭ casŭ mortalŭ de scarlatină, clasa ce se afla în acea casă a fostŭ mutată de acolo şi de aceea numai o singură ḑi s'au întreruptŭ prelegerile.

* * *

„Telegrafulŭ Românŭ" din Bucurescĭ spune, că în ḑiua de 20 Noemvre s'a înfiinţatŭ acolo o nouă societate, care şĭ-a luatŭ frumosulŭ nume de *Societatea Sarmisegetusa.* Acéstă societate este formată din Românĭ néoşĭ de dincóce de munţĭ şi are de scopŭ ajutorulŭ reciprocŭ.

* * *

In *Deşiu* s'au ivitŭ *vĕrsatulŭ* şi *difterita,* din causa cărora tóte şcólele s'au închisŭ pe trei sĕptĕmânĭ. In ultimele ḑile au muritŭ de aceste bóle 2 inşĭ şi suntŭ mulţĭ atinşĭ de aceste bóle.

* * *

Din *Lugoşŭ* se comunică, că marele complexŭ de pădurĭ dintre Forăzeştĭ şi Ploienĭ stă în flacărĭ. La 2 Decemvre ardeau deja vr'o 500 de jugĕre. Administraţia forestieră îşĭ dă tóte silinţele sĕ pună capĕtŭ incendiului.

* * *

In *Birchişiu* s'au bolnăvitŭ de vĕrsatŭ până la 20 Noemvre n. 40 persóne, dintre care 1 a muritŭ, 2 s'au însănĕtoşatŭ şi 37 au rĕmasŭ în tratare medicală.

* * *

In *Poiana* starea sanitară nu e tocmai favorabilă. In Noemvre st. n. s'a urcatŭ numĕrulŭ bolnavilorŭ la 300, dintre carĭ 22 au muritŭ, 203 s'au însănătoşatŭ şi 75 au rĕmasŭ în tratare medicală.

* * *

In 7 Decemvre se va pertracta înaintea curţii cu juraţĭ din Cluşiu *procesulŭ de pressă* intentatŭ de redactorulŭ lui „Ellenzek", Bartha Miklos, contra lui Korbuly Jozsef, redactorulŭ lui „Erdelyi Hirado", pentru calumniă şi vătĕmare de onóre.

* * *

Corulŭ vocalŭ din Dobra va da o *producţiune* împreună cu elevii şcólei capitale de acolo Marţĭ în 29 Noemvre 1888 st. v. în memoria Marelui Archipăstorŭ „Andreiu", în sala hotelului „la Husarŭ". Inceputulŭ la 8 óre séra. Oferte marinimóse, în favorulŭ corului şi alŭ bibliotecei scolare din locŭ, se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ cuita pe cale publică. *Comitetulŭ.* *Programa:* 1. „Imnŭ" esecutatŭ de *corulŭ bărbătescŭ.* 2. „Cuvêntŭ ocasionalŭ" rostitŭ de d-lŭ *Iosifŭ Morariu.* 3. „Rugăciune" şi „Tabăra din Dumbrava roşiă", cântărĭ în 2 vocĭ, *esecutate de elevĭ.* 4. „Paulŭ de Nola", poesiă de G. Coşbucŭ, declamată de d-lŭ *G. Bontoşŭ.* 5. „Psalmulŭ 149" de C. G. Porumbescu, esecutatŭ de *corulŭ bărbătescŭ,* 6. Din „Povestea vorbei" de A. Panŭ, declamaţiune de d-lŭ *V. Milencoviciu.* 7. „Românulŭ" şi „Mersŭ victoriosŭ", cântărĭ în 2 vocĭ, *esecutate de elevĭ.* 8. „Detunata", corŭ de E. Neiedly, esecutatŭ de *corulŭ bărbătescŭ.* 9. „Sentinela română", poemŭ istoricŭ de V. Alexandri, declamatŭ de d-lŭ *Ios. Morariu.* 10. „Cântecŭ de unire" de W. A. Mozart, esecutatŭ de *corulŭ bărbătescŭ.*

Resolvarea afacerei Strossmayer.

Afacerea Strossmayer este în fine terminată. Curia papală a hotărîtŭ şi Papa Leo XIII a şi comunicatŭ deja guvernului unguréscŭ, că episcopulŭ Strossmayer este absolvatŭ de orĭ ce pedépsă şi-şĭ esprimà totodată dorinţa, ca prin acésta sĕ se considere întréga afacere ca încheiată.

De sine se'nţelege, că pressa unguréscă, care cerea imediata suspendare a episcopului, a rĕmasŭ opărită. Étă ce scrie în privinţa acésta „Ellenzék" dela 4 Decemvrie:

In palatulŭ renumitului episcopŭ dela Diacovarŭ s'a restabilitŭ liniştea şi activitatea. Episcopulŭ Strossmayer érăşĭ îşĭ guvernéză în linişte provincia sa bisericéscă, îşĭ esercită grozava sa putere de domnitorŭ şi corespondéză cu somităţile lumei slave şi catolice. Şi acum are o întrégă cétă de secretarĭ constătătorĭ din preoţĭ tinerĭ, carĭ au crescutŭ în seminariulŭ înfiinţatŭ de elŭ şi sub inspecţiunea lui.

Se vede, că dojana dela Belovar s'a datŭ cu totulŭ uitărei şi décă vede omulŭ voia cea bună a episcopului şi a celorŭ din jurulŭ lui, nicĭ nu póte presupune, că situaţiunea lui Strossmayer a fostŭ mai adinéorĭ în periculŭ seriosŭ.

Décă ar fi atêrnatŭ numai dela guvernulŭ unguréscŭ (vedĭ asta-i asta! — Red.), Strossmayer de sigurŭ ar fi fostŭ silitŭ sĕ se ştérgă din numĕrulŭ episcopilorŭ séu sĕ se retragă în mănăstire. Pe unŭ episcopŭ însĕ numai Papa póte sĕ-lŭ clintéscă dela loculŭ lui şi din astă causă afacerea Strossmayer a trebuitŭ sĕ se aşternă înaintea Papei şi rĕsturnarea lui s'a aşteptatŭ sĕ vină din Vaticanŭ, înaintea căruia şi guvernulŭ unguréscŭ este datorŭ sĕ-şĭ plece capulŭ, fiă elŭ orĭ cum ar fi (veḑĭ, şi asta-i asta! — Red.). Leo XIII printr'o scrisóre a provocatŭ pe Strossmayer, ca séu în persónă, séu prin o declaraţiune făcută în scrisŭ sĕ-i explice cum stă lucrulŭ cu casulŭ dela Belovar, dér mai vêrtosŭ cu telegrama trimésă la Kiev.

Strossmayer, provocându-se la etatatea lui înaintată, s'a escusatŭ, că nu póte sĕ mérgă la Roma, unde din incidentulŭ jubileului Papei făcuse deja o călĕtoriă şi aşa-ḑicêndŭ încă nicĭ nu s'a recreatŭ în urma oboselei acestei călĕtorii. A declaratŭ apoi, că numai celei mai rĕu voitóre calumnii este a se atribuì suspiţiunea, că elŭ n'ar fi celŭ mai lealŭ credinciosŭ alŭ Regelui Franciscŭ Iosifŭ, care este unŭ protectorŭ atâtŭ de mare alŭ bisericei unite.

Despre telegramă, fórte scurtă menţiune a făcutŭ în scrisórea adresată Papei. Numai atâta a scrisŭ, că serbările dela Kiev au pututŭ sĕ intereseze pe întrégă creştinătatea, fără deosebire de secte şi confesiunĭ; mai vêrtosŭ însĕ au pututŭ sĕ intereseze pe marea familiă slovacă de poporŭ. Din asta causa s'a creḑutŭ, că are dreptulŭ, ba chiar şi datorinţa a face cunoscutŭ comitetului arangiatorŭ, că aderéză la acele serbărĭ. Din causa unei simple telegrame a lui, nu póte fi trasŭ la rĕspundere pentru anumite toaste şi vorbirĭ, rostite contra monarhiei austro-ungare şi carĭ, naturalŭ, au avutŭ de efectŭ desaprobarea domnitorului.

Strossmayer are mulţĭ inimicĭ în Roma, dér are şi amicĭ credincioşĭ. In genere, episcopulŭ de Diacovarŭ este privitŭ în Roma ca unŭ *pontifex màximus* alŭ Slavismului, de care nu te poţĭ atinge, fără ca sĕ nu vatemĭ prin acésta pe unŭ poporŭ mare şi pururea credinciosŭ bisericei. Leo XIII, care alfmintrea totdéuna s'a numĕratŭ între amicii lui Strossmayer, din ăstŭ punctŭ de vedere a socotitŭ lucrulŭ, şi de o parte considerândŭ, că se mărturisesce a fi celŭ mai credinciosŭ servŭ alŭ regelui Franciscŭ Iosifŭ, ér de altă parte pentru ca credincioşii Croaţiei şi Slavoniei sĕ nu se simţă ofensaţĭ în sentimentele lorŭ interne: Papa a hotărîtŭ sĕ considere incidentulŭ dela Belovar ca încheiatŭ şi faţă cu episcopulŭ de Diakovar sĕ nu facă nicĭ unŭ pasŭ dojenitorŭ.

Vocĭ ungurescĭ despre Tisza şi guvernul sĕu.

La legea privitóre la rĕscumpărarea regaliilorŭ s'a adaus unŭ articulŭ separatŭ prin care ministrulŭ de interne se declară ca *celŭ mai înaltŭ judecătorŭ asupra proprietăţii singuraticilorŭ.* „Egyetertes" dela 2 Decemvre vorbindŭ despre acestŭ cacteristicŭ articulŭ, adresându-se către puternicii dela guvernŭ, ḑice între altele:

„Ce mai este óre sfântŭ şi inofensabilŭ înaintea acestorŭ ómenĭ? Ei atacă libertatea cetăţenilorŭ, se atingŭ de proprietatea singuraticilorŭ, sancţionéză imoralitatea, se aliéză cu falsificatorii de diplome, facŭ speculaţiunĭ cu distincţiunile oferite de corónă, şi tóte acestea le facŭ numai pentru ca sĕ pótă rĕmâné la guvernŭ, numai pentru ca puterea sĕ pótă rĕmâné în mâna lorŭ. Din pasŭ în pasŭ mergŭ mai departe, totŭ cu mai puţinŭ sentimentŭ de ruşine se dimitŭ la fapte ruşinóse şi nu-i mustră nicĭ consciinţa, nicĭ bărbăţia.

„Acum aruncă de pe corabia lorŭ instituţiunile şi principiile fundamentale ale justiţiei, de pe acea corabiă, ale căreia pânze nu le-a doborîtŭ viforulŭ, ci numai pe de marginĭ au fostŭ găurite de cloţanĭ.

„Acestŭ articulŭ (înţelege articolulŭ de lege memoratŭ mai susŭ) va caracterisa pentru multŭ timpŭ epoca de as-

tădĭ şi guvernulŭ actualŭ, de cumva va fi sĕ mai rĕmână amintirea acestorŭ timpurĭ sarbede. Nicĭ o epocă civilisată, nicĭ unŭ guvernŭ constituţionalŭ nu s'a încercatŭ sĕ facă asemenĭ lucrurĭ, cum suntŭ cele ce le face guvernulŭ actualŭ“.

După acésta se provócă „Egyetértés“ la istoriă arătândŭ, că *sentimentulŭ de dreptate a fostŭ mai multŭ respectatŭ chiar şi în cele mai barbare timpurĭ, decum este respectatŭ astădĭ de guvernulŭ actualŭ.* Astfeliu d. es. când ţéra era mai greu ca totdéuna subjugată domniei turcescĭ şi când pe teritoriulŭ cuceritŭ nu esistau tribunale, cetăţenii oraşelorŭ din partea de josŭ a ţĕrii îşĭ făcură chiar şi atuncĭ legile lorŭ şi nu se întêmpla, cum se întêmplă astădĭ, ca ministrulŭ statului sĕ aducă sentinţă în procesele dintre statŭ şi singuraticĭ cetăţenĭ etc. Celŭ din urmă ţĕranŭ economŭ, dice „E.—s“, care abia a vĕdutŭ scóla, are mai multŭ sentimentŭ pentru dreptate, de cum este sentimentulŭ de dreptate ce se cuprinde în dispositiunea de mai susŭ etc. etc.

„Ellenzék“ dela 3 Decemvre, totŭ din incidentulŭ de mai susŭ, vorbindŭ despre sentimentulŭ de dreptate alŭ ministrului-preşedinte ColomanŭTisza, dice între altele:

Este unŭ adevĕrŭ de multŭ cunoscutŭ, că *natura lui Tisza nu supere dreptatea.* Principiulŭ fundamentalŭ alŭ politicei sale este oportunismulŭ. Inaintea lui Tisza legea cea mai principală în statŭ şi în politică este, ca sĕ-şĭ validiteze vederile sale proprii şi voinţa sa, căreia a subordonatŭ totulŭ şi pe toţĭ şi căreia împrejurărĭ are a-şĭ datorì succesele sale. Şi fiindcă administraţia publică este puterea esecutivă în statŭ, cea mai principală tendinţă a lui a fostŭ ca sĕ câştige pentru sine administraţia publică şi apoi sĕ lărgéscă sfera de putere a acesteia din ce în ce mai multŭ cu scopulŭ de a-i servi ca mijlocŭ pentru a mărì puterea guvernului... Cestiunea de dreptŭ din anŭ în anŭ s'a ruinatŭ şi s'a împuţitŭ, şi postulatele vieţei de dreptŭ s'au neglesŭ.

Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina.

Raportŭ pe anulŭ 1887. Comitetulŭ „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, alŭ căruia preşedinte este d-lŭ br. *Victorŭ Styrcea,* ér vice-preşedinte d-lŭ *Mironŭ M. Calinescu,* în ultima adunare generală a Societăţii şĭ-a datŭ raportulŭ despre activitatea sa în anulŭ 1887, salutândŭ adunarea prin o frumósă cuvêntare, din care estragemŭ următórele părţĭ:

Prea Onorată Adunare! Factorulŭ celŭ mai puternicŭ, dela carele atêrnă înflorirea unui poporŭ, este fără îndoielă cultura spirituală. Lipsindŭ acésta, îndeşertŭ ar fi şi tótă încercarea, fiă câtŭ de sforţată, de a salva pre unŭ poporŭ de peire. Căcĭ istoria ne învéţă, şi în dilele nóstre putemŭ acésta cunósce, mai multŭ decâtŭ orĭ când, că numai acele popóre au dreptŭ la esistinţă proprie, care n'au perdutŭ din vederea ochilorŭ calea progresului, şi au sciutŭ a se împăca cu mişcările lumei spirituale spre îmbunĕtăţirea stării sale.

Valórea acestui mare adevĕrŭ o au recunoscutŭ şi toţĭ acei fericiţĭ bărbaţĭ românĭ din timpurile trecute, carĭ s'au ocupatŭ cu promovarea culturii poporului românŭ, éră în timpulŭ mai recentŭ o au recunoscutŭ şi acei 185 de bărbaţĭ românĭ bucovinenĭ, în frunte cu neuitatulŭ Alexandru Hurmuzachi, carĭ pĕtrunşĭ de durere pentru amorţirea spiritului naţionalŭ la noi în ţéră, şi pentru negrijirea dulcei nóstre limbĭ, s'au constituitŭ la Adunarea generală ţinută în 19 Aprilie (1 Maiu) 1862 în „Reuniunea română de lectură“ cu acelŭ scopŭ, ca sĕ aibă unŭ centru de întâlnire toţĭ compatrioţii ce dorescŭ a urmărì progresulŭ culturei naţionale, toţĭ cei ce voescŭ sĕ-şĭ lămurescă ideile prin conversărĭ şi desbaterĭ, toţĭ cei ce vorŭ sĕ se consulte fráţesce despre obiectele, carele se ţinŭ de ramulŭ sciinţelorŭ, alŭ artelorŭ şi alŭ literaturii.

Şi idea de a î .fiinţa „Reuniunea“ a fostŭ în adevĕrŭ ideiă fericită. Ea deşteptă deodată, ca prin farmecŭ, simţulŭ naţionalŭ între Românii bucovinenĭ, şi ei cu toţii se grăbiră a-şĭ da concursulŭ lorŭ „Reuniunii de lectură.“

Şi nu trecŭ decâtŭ unŭ anŭ dela înfiinţarea acestui centru culturalŭ şi étă, că cerculŭ de activitate alŭ „Reuniunii“ li se părea Românilorŭ pré restrînsŭ şi mărginitŭ pentru urmărirea progresului culturii naţionale, şi ei cedândŭ glasului duiosŭ alŭ simţĕmintelorŭ lorŭ şi alŭ necesităţii practice, deciseră în Adunarea generală din 14 Maiu 1863 a desvolta idea de mai înainte şi a înălţa întruparea ei la o doua tréptă de perfecţiune, străformândŭ „Reuniunea de lectură“ în „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“.

Spre marea bucuriă a Românilorŭ, decisiunea acésta primì în Maiu 1864 preînalta sancţiune a Maestăţii Sale, ér în 11 (23) Ianuariu 1865 se ţinŭ prima adunare generală a acestei „Societăţĭ“

Şi în aceea di neuitatulŭ şi multmeritatulŭ preşedinte alŭ „Societăţii“, fericitulŭ Baronŭ Georgiu Hurmuzachi, apelândŭ la toţĭ patrioţii românĭ, la toţĭ naţionaliştii sincerĭ din ţéră, ca sĕ aibă milă de poporŭ şi sĕ sprijinéscă „Societatea“ în folosulŭ culturii naţionale, pronunţă şi următórele cuvinte memorabile:

„Ca sĕ culegemŭ din sîmburele ce l'aţĭ sĕmĕnatŭ înainte de trei anĭ, şi care adăpatŭ cu simpatia şi grija D-vóstre, astădĭ este plantă falnică ce se înalţă către cerŭ, — ca sĕ culegemŭ, dicŭ, în curêndŭ rodurile de aurŭ, sĕ nutrimŭ, sĕ îndulcimŭ şi sĕ înnoimŭ viéţă nóstră de Românĭ în limbă, — datinele şi legea părinţilorŭ noştri; ca viitorulŭ „Societăţii“ ce'lŭ speraţĭ, desvoltarea ei cea întinsă sĕ nu rĕmâie unŭ visŭ măgulitorŭ, o fantasiă patriotică, ci o realitate necontestabilă spre onórea şi fericirea Românilorŭ bucovinenĭ: — acésta va depinde numai şi numai dela simpatia şi dragostea D-vóstre, — dela zelulŭ, dela spiritulŭ de înaintare, dela ambiţiunea naţională a domnilorŭ membri ai „Societăţii“, — dela împreună durerea D-lor-sale pentru némulŭ românescŭ. Căcĭ orĭ câtŭ de înţelepte sĕ fiă mĕsurile Comitetului administrativŭ, — tóte suntŭ înzadarŭ fără dovedĭ pipăitóre de simpatiă, fără sprijinulŭ D-lor-sale, fără unŭ cercŭ întinsŭ de mădularĭ.“ (Fóia Societăţii an. 1865, p. 8.)

Aceste cuvinte ale primului preşedinte esprimă unŭ adevĕrŭ, care rĕmâne adevĕrŭ în orĭ ce împrejurărĭ, trécă orĭ şi câtŭ timpŭ. Căcĭ sciutŭ este, că ce-i lumina sórelui, care alungă norii întunecoşĭ, — ce-i plóia lină şi caldă ce re'nvie câmpulŭ uscatŭ, aceea este unirea. Numai unirea va fi şi pentru noi zidulŭ celŭ puternicŭ, în care se vorŭ resfrînge tóte pedicele, ce nĭ-ar venì înainta întru urmărirea scopurilorŭ naţionalŭ-culturale ale „Societăţii.“

Se dice, şi cu dreptŭ cuvêntŭ, că dela noi, dela inniţiativa nóstră, dela mişcarea, dela dovedile şi manifestările vitalităţii nóstre atîrnă în cea mai mare parte înbunĕtăţirea stării nóstre, progresulŭ culturii nóstre naţionale. Sĕ dovedimŭ decĭ cu toţii, că nu ne-amŭ datŭ în dĕrĕptŭ dela împlinirea datorinţelorŭ sânte ce le avemŭ ca cetăţenĭ ai patriei şi ca fii ai naţiunii, din care facemŭ parte. Sĕ lucrămŭ cu toţii în bună înţelegere si în armoniă frăţéscă pentru acestŭ scopŭ, sĕ ne întrunimŭ toţĭ cei de o credinţă şi de o limbă, sĕ rivalisămŭ în emulaţiune nobilă şi sĕ împlinimŭ datorinţele nóstre către bunulŭ şi deşteptulŭ nostru poporŭ.

Cumcă simţulŭ naţionalŭ alŭ Românilorŭ bucovinenĭ este viu şi deşteptŭ, dovadă ne este grandiósa serbare din 4 (16) Iuliu a. c., care nĭ-a adunatŭ din tóte părţile ţĕrii nóstre la monumentulŭ ridicatŭ întru memoria profesorului Aron *Pumnulŭ,* ca sĕ dămŭ mărturiă publică de iubirea, de respectulŭ şi de recunoscinţa nóstră pentru meritele ce şi le-a câştigatŭ acestŭ eruditŭ bărbatŭ pentru progresulŭ culturii nóstre naţionale în ţéră. Serbarea acésta comemorativă ne a umplutŭ inima de mângăere sufletéscă vĕdêndŭ că ea devenise în adevĕrŭ serbare naţională, în care se manifestà firea cea nobilă, pĕtrunsă de mulţămită a Românilorŭ bucovinenĭ, dândŭ cu ocasiunea acésta dovada cea mai bună, că ei sciu a preţui pe bărbaţii carĭ îşĭ devotéză viéţa la rĕspândirea şi realisarea idealurilorŭ naţionale, şi înţelegŭ a venera după cuviinţă memoria acelora, carĭ au arboratŭ şi au susţinutŭ flamura culturii naţionale.

Incântaţĭ de acéstă serbare rară în ţéra nóstră, la care noi cu toţii amŭ participatŭ, credemŭ, că mişcarea şi emoţionarea generală produsă printrînsa ne va fi de augurŭ bunŭ şi pentru viitorulŭ societăţii nóstre,

Insufleţitŭ de acéstă credinţă păşesce comitetulŭ înaintea pré onoratei adunărĭ cu raportulŭ sĕu despre trebile şi lucrările sale în anulŭ administrativŭ 1887“.

Din acestŭ raportŭ vomŭ da amĕnunte în numĕrulŭ următorŭ.

Literatură.

Amiculŭ Familiei, diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ literarŭ cu ilustraţiunĭ; apare în Gherla la 1 şi 15 a fiă-cărei lunĭ şi costă pe 1/2 anŭ 2 fl., pentru România pe anŭ 10 lei. Anulŭ XII. Proprietarŭ, Redactorŭ şi Editorŭ *N. F. Negruţŭ.* — N-rulŭ 23 dela 1 Decemvre st. n. cuprinde: Cestiunea educaţiunei femeei, de Dr. Petru Spanŭ; Şi décă aminte-mĭ aducŭ (poesiă), de V. B. Muntenescu; Judeţulŭ (romanŭ ist.), de Th. Alexi; Dolce forniente (ilustraţiune); Bunica şi nepoţelulŭ (urmare), de G. Simu; Nevăstuţa cu pĕrŭ galbinŭ (poesiă), de G. Simu; Către violină (poesiă), de Octavianŭ; Mătuşa bună (o icónă din viéţă) prelucrată de C. Z-nulŭ; Diverse (sub rubrica acésta se cuprindŭ mai multe scirĭ interesante); Scrisorĭ din România, de V. Gr. Borgovanu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Aradŭ, 6 Decemvre. In procesulŭ de pressă alŭ generalului Doda a intervenitŭ o întórcere neaşteptată. Doda a adresatŭ tribunalului o scrisóre, în care dice, că bóla îlŭ împedecă şi acum de a apăré; mai departe citaţiunea o consideră ca nejustificată, deórece pe timpulŭ când a comisŭ delictulŭ de pressă incriminatŭ era deputatŭ, şi decĭ atuncĭ sta sub scutulŭ imunităţii. Tribunalulŭ a hotărîtŭ sĕ amâne pertractarea, sĕ cerceteze starea sănĕtăţii generalului Doda şi pertractarea sĕ o ţină câtŭ se póte mai curêndŭ. Obiecţiunea a doua a respins'o, deórece ar fi trebuitŭ sĕ o facă la începutulŭ pertractării întêia.

Bruxela, 6 Decemvre. Poliţia a descoperitŭ mai multe încercărĭ nouĕ de atentatŭ cu dinamită.

Sofia, 6 Decemvre. Sobrania a primitŭ proiectulŭ de lege privitorŭ la sporirea armatei permanente.

DIVERSE.

Nastratinŭ Hogea a fostŭ bufonŭ la curtea Sultanului Baiazet. Când se apropiă odinióră Timur Tamerlan cu o mare oştire, spre a ataca Constantinopolulŭ, cetăţenii trimiseră pe Nastratinŭ-Hogea afară în tabĕra vrăjmaşului sĕ negocieze cu Tamerlan. Când era sĕ plece, se gândì ce darŭ ar fi mai potrivitŭ spre a potolì mânia duşmanului şi hotărî sĕ a-légă frunte. „Insĕ, îşĭ dise elŭ, sfatulŭ e bunŭ la nevoiă, şi de aceea voiu cere şi sfatulŭ nevestei mele.“ Elŭ se duse la dênsa şi dise: „Ce i-ar plăcea lui Tamerlan mai multŭ: smochinele séu gutuile?“ „Gutuile, rĕspunse femeea, pentru-că suntŭ mai marĭ şi mai frumóse.“ Nastratinŭ-Hogea dise în sine: „Orĭ-câtŭ de bunŭ e câte-odată sfatulŭ cui-va, cu tóte astea sfatulŭ unei femei nu e bunŭ nicĭ-odată, de aceea voiu lua cu mine smochine ér nu gutuiu.“ Elŭ luà o traistă cu smochine şi se duse fuga la Tamerlan. Acesta primì darulŭ şi vĕdêndŭ că Nastratinŭ era pleşuvŭ, ordonà sĕ i-se trântéscă în chiliă smochinele una câte una. Servitorii executară ordinulŭ, ér Nastratinŭ striga seriosŭ la orĭ-ce lovitură: „Slavă Domnului!“ Tamerlan ilŭ întrebà ce însemnéză aceea esclamare, ér bufonulŭ rĕspunse: „Mulţumescŭ lui Dumnedeu, că n'am ascultatŭ sfatulŭ nevestei mele şi în locŭ de smochine n'am adusŭ gutui, căcĭ acestea mĭ-arŭ fi spartŭ capulŭ.“

Cadavru în cufĕrŭ. Din Hamburgŭ se scrie, că la 24 Noemvre n. observà unŭ hamalŭ, care transporta la cheu unŭ mare cufĕrŭ de lemnŭ, că din cufĕrŭ curge sânge. Incunosciinţă poliţia, care găsì în cufĕrŭ cadavrulŭ înghesuitŭ alŭ unui bărbatŭ cu capulŭ ciungăritŭ în modŭ grozavŭ. Din hârtiile aflate, ucisulŭ este unŭ espeditorŭ, anume H. L. Hülseberg din strada portului Nr. 41. Tóte obiectele de valóre lipsiau. Ucigaşulŭ s'a descoperitŭ în persóna lui Dauth, care trimetea cufĕrulŭ la America.

Emigranţĭ slavĭ. La 25 Noemvre n. a plecatŭ din portulŭ Triestŭ vaporulŭ „Orion“ cu 580 de Slavĭ din Austro-Ungaria, carĭ emigréză în Brasilia. In curêndŭ vorŭ pleca încă douĕ transporturĭ.

Fapte umane. Consiliulŭ comunalŭ alŭ Parisului a luatŭ decisia ca d'aci încolo toţĭ bolnavii sĕracĭ sĕ fiă întreţinuţĭ şi vindecaţĭ pe spesele comunei.

Vocĭ din publicŭ*)

Institutŭ de ortopediă în Budapesta, Stadtwäldchen

(mai nainte institutulŭ de idroterapiă alŭ Dr-ului Fischof)

Victor .Fischer, furnisorŭ alŭ curţii c. r. pentru instrumente chirurgicale şi bandage, directorŭ alŭ institutului de ortopediă din Budapesta, a sositŭ în Braşovŭ la 4 Decemvrie şi locuesce în hotelulŭ Europa. D-sa va rĕmâné aci până în 8 Decemvrie şi dă consultaţiunĭ în fiecare di dela órele 11—12 înaintea prândului şi dela 3—6 óre după prândŭ pentru paţienţĭ, carĭ suferŭ de *diformităţĭ séu deviaţiunĭ ale estremităţilorŭ* precum: *piciorŭ var, valg* şi *equin, genunchĭ diformaţĭ* în *forma unui x séu o, degete dela picióre şi mânĭ strĕmbe séu deviate;* mai departe **deviaţiunĭ ale columnei vertrebrale** precum *ghiabă* şi *torace eşitŭ inflamaţiunĭ învechite ale articulaţiunilorŭ* şi urmările lorŭ; precum *contracturĭ* şi *anchylose, mobilitate mărginită, estremităţĭ scurte.* Tóte aceste afecţiunĭ se tratéză în institutulŭ amintitŭ *fără operaţiune* numai cu astfelŭ de aparate, carĭ facŭ posibilŭ fiecărui bolnavŭ *sĕ se misce* şi prin urmare suntŭ dispensaţĭ de a zăcea în patŭ.

Atragemŭ cu deoaebire atenţiunea acelora, carĭ suferŭ de *hernii (surpăturĭ inguinale, crurale şi umbilicale)* precum şi de o *grăsime escesivă* a abdomenului (*pântecelui*). Respectivii au ocasiunea cea mai bună sĕ-şĭ procure bandagele trebuincióse după mĕsură acurată şi sĕ se consulte în privinţa bólelorŭ de care suferŭ.

*) Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică redacţiunea nu ia rĕspunderea.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 4 Decemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.15	Vĕnd.	9.18
Argintŭ românescŭ .	„	9.10	„	9.14
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.65	„	9.67
Lire turcescĭ . . .	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6 1/2—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Decemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.55
Renta de hârtiă 5%	92.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.60
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	132.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	124.75
Renta de hârtiă austriacă	81.95
Renta de argintŭ austriacă	82.55
Renta de aurŭ austriacă	109.50
Losurĭ din 1860	139.70
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	876.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	301.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr. .	303.40
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.65
Mărcĭ 100 împ. germane	59.67 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Brassó vármegye alispánjától.

Sz. 11198—1888

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatóságának közigazgatási árva és gyámhatósági valamint mérték hitelesitö hivatalainál az 1889 évben szükségeltetö, mintegy 415 köbméter száraz bük tüzifa szállitásának biztositására f. évi december 10-én délelött 9 órakor a vármegyei alispáni hivatalban zárt levelü ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Versenyezni kivánok felhivatnak, 52 frt. bánatpénzel ellátott, lepecsételt irásbeli ajánlatukat fennti nap és óráig az alispáni hivatalnál benyujtani.

A szállitási feltételek mai naptol kezdve a hivatalos órákban az alispáni kiadó hivatalnál betekinthetök.

Brassó, 1888 november 28-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

196,2—1

Sz. 11199—1888

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósága központi, árva és gyámhatósági, valamint a mérték hitelesitö hivatali helyiségekhez és a katona csapatkórházhoz tartozó fütök és kéményeknek az 1889 évre leendö takarositásának biztositására f. évi december 10-én d. elött 11 orakor zártlevelü ajánlati verseny tárgyalás fog tartatni, melyre versenyezni kivánok oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy 5 frt. bánátpénzzel ellátott és lepecsételt irásbeli ajánlatukat melyben az alispáni hivatali helyiségek, a katona csapatkórházi épületek és a mérték hitelesitö hivatali helyiségekhez tartazó kéménysepröi munkákra, külön külön ajánlat teendö, fennti nap és óráig az alispáni hivatalhoz adják be.

A részletes feltételek mai naptól kezdve a hivatalos órákban az alispáni kiadó hivatalnál betekinthetök.

Brassó, 1888 november hó 28-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

197,2—1

Sz. 11200—1888

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósága szolga személyzete részére az 1889 évben szükséges ruha illetmény szállitásának biztositására f. év dezember 13-án d. elötti 9 orakor az alispáni hivatalnál zárt levelü ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. — A versenyezni kivánok felhivatnak 80 frt. bánatpénzzel, posztó és nyári kelme mintákkal felszerelt lepecsételt irásbeli ajánlataikat a fennti nap és óráig az alispáni hivatalnál benyujtani.

A szállitandó öltöny darabok következök:

2 darab köpenyeg
5 „ attila
6 „ kabát
5 „ nadrág (magyar)
6 „ pantalon
11 „ mellény
22 „ nyakravaló
11 „ sapka
11 „ nyári öltöny.

A szállitási feltételek mai naptól kezdve az alispán kiadó hivatalnál betekinthetök.

Brassó, 1888 november 28-án

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

198,2—1

Sz. 11201—1888

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósága szolga személyzete részére az 1889 évben szükségeltetö 11 pár csizma és 11 pár czipö szállitásának biztositására f. évi december 11-én délelötti 9 orakor az alispáni hivatalnál zárt levelü ajánlati versenytérgyalás fog tartatni. A versenyezni kivánók felhivatnak, 20 frt. bánatpénzzel ellatott, lepecsételt irásbeli ajánlatukat fennti nap és oráig az alispáni hivatalnél beadni.

A szállitási feltételek mai naptól kezdve a hivatalos órákban az alispáni kiadó hivatalnál megtekinthetök.

Brassó, 1888 november 28-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

199,2—1

Sz. 11202—1888

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatóságának központi, árva és gyámhatósági, valamint mérték hitelesitö hivatalainál az 1889 évben szükségeltetö irodai szerek szállitásának biztositására f. évi december 11-én d. elötti 10 órakor a vármegyei alispáni hivatalban zárt levelü ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A versenyezni kivánók felhivatnak, 20 frt. bánatpénzel ellátott és a kellö mintákkal felszerelt, lepecsételt irásbeli ajánlatukat fennti nap és óráig az alispáni hivatalnál benyujtani.

A szállitási feltételek mai naptol kezdve a hivatalos órákban az alispáni kiadó hivatalnál betekinthetök.

Brassó, 1888 november 28-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

200,2—1

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.